

1582 перебував у ВКЛ, де посідав посаду підстарости (очевидно, управителя, намісника в маєтках Радивилів Дзевянішки, Ошмянський повіт, тепер - Литва) та Біржі (Литва). 1590, коли існувала можливість війни між Туреччиною і Річчю Посполитою, проводив вербування жовнів. Р. був одним із пропагандистів григоріанського календаря в Литві. Дані про перебування Р. в Острозі відсутні. Але оскільки був автором вірша, вміщеного в збірнику творів грецьких отців церкви (опубліковано у Вільні в 1585), гіпотетично перекладених А.Курбським чи старцем Артемієм, то, можливо, був зв'язаний з Волинню - Миляновицьким гуртком (на думку Немировського, був його членом). У випущеній 1585 польськомовній книзі "Десятирічна повість воєнних вправ... пана троцького" тексту передую епіграма Я.Радвана, яка засвідчує, що на цей час Р. вважався відомим поетом. Крім згаданого вище вірша

Римша, Андрій. "Которогоса мѣсяца что за старыхъ вѣковъ дѣло короткое описаніе"
(див. - "Хронологія" А.Римші 1581 р.)

Римша, Андрій. "Хронологія"
(див. - "Хронологія" А.Римші 1581 р.)

Роль і значення Острога в історії України XVI - перш. пол. XVII ст.

створення в XVI ст. в Острозі ОА і її розвиток не були випадковими подіями і явищами. Для цього існували як глибинні об'єктивні причини і передумови, так і вирішальний суб'єктивний фактор - діяльність кн. Острозьких і, особливо, В.-К.К. кн. Острозького. Поєднувались і діяли у комплексі принаймні декілька об'єктивних факторів і передумов, що визначали роль і значення Острога у тогочасній історії України пізнього середньовіччя і початку нового часу. До них належали наступні: 1) природно-географічний фактор: вигідне географічне розташування Острога в центрі історичної Волинської землі, порівняно м'який клімат і сприятливі умови для життя, заняті і

("на герб ясновельможного пана Остафея Воловича, пана Виленского и прочих"), відомі вірші на герби Л.Сапеги (опубліковано 1588 у Вільні у Литовському Статуті) та Ф.Скумина. "Десятирічна повість..." є поемою в 25 частинах 2200 віршах і присвячена московській виправі 1581, була написана у 1583. Р. належить переклад польською мовою книги "Хорографія або топографія". Дехто з дослідників вважає, що Р. міг викладати (а то й навчатися) в ОА.

Публ.: Которогоса мѣсяца што за старыхъ вековъ дѣло короткое описаніе (фотокопія цієї унікальної листівки в каталозі: Запаско, Ісаєвич, І.- С. 27); Перетц В.Н. Малорусские вирши и песни в записках XVI-XVII вв. // Известия ОРЯС.- 1889.- Т. IV.- С. 869-938, 1218-1303; Перетц В.Н. Историко-литературные исследования и материалы.- СПб., 1900.- Т. I.- С. 69-77; Укр. поезія. Кінець XVI - поч. XVII ст.- С. 70 (на с. 67-68 текст "Хронології").

Лит.: Грушевський. Культ.-нац. рух.- С. 182; Исаевич Я.Д. Преемники...- С. 8, 14; Немировский Е.Л. Иван Федоров (около 1510-1583).- М., 1985.- С. 163-164, 177, 184; Харлампович К. Западнорусские православные школы...- С. 252, 275.

праці населення у різні пори року на цих теренах; 2) пов'язане з ним топографічне і військово-стратегічне положення; 3) геополітичне становище і розташування Острозького князівства - формування і зростання протягом XV-XVI ст. князівських володінь - домену кн. Острозьких. Істотне значення мав суб'єктивний фактор - ріст політичної і військової потужності роду кн. Острозьких і його окремих представників у ВКЛ, а після Люблінської державної унії 1569 і Речі Посполитої: кн. Острозькі займали визначні урядові, державні, адміністративні, політичні посади в державі, зокрема як керівники Київського і Волинського воєводства, Луцького і Володимирського староств та ін. Це особливо відбувалось під час правління В.-К.К. кн. Острозького, життя та діяльності його синів - *Олександра і Януша кн. Острозьких*. Саме на др. пол. XVI ст. - пол. XVII ст. припадає розквіт Острога як визначного політичного, економічного і культурного центру України. Роль Острога в історії України XVI - перш. пол. XVII ст. визначалась такими обставинами: 1) виразним лідерством кн. Острозьких на політичній арені не лише Волині, але й ВКЛ і Речі Посполитої; 2) економічною потужністю роду Острозьких, що сконцентрували у своїх руках значні

матеріальні, фінансові і людські ресурси; 3) зростанням усіх форм зв'язків Острога і кн. Острозьких з іншими центрами України, особливо Львовом, Києвом, Луцьком, Кременцем, Володимиром-Волинським; 4) посиленням ролі Острога і Острозьких князів на міжнародній арені, розвитком стосунків із папським престолом, німецькими державами, що входили до складу Священної Римської імперії, Кримським ханством, Туреччиною, Молдавією, Волощиною, Російською державою (Московією) та ін.; 5) створенням Острозького культурно-освітнього центру з друкарнею (див. - *Острозька друкарня*), першим вищим навчальним закладом у Східній Європі - славнозвісною ОА (прибл. 1576-1636) і згуртуванням тут вчених як місцевих, так і іноземних, розвитком в Острозі латинського (католицького) і єврейського (див. - *Єшибот*) шкільництва; 6) релігійною толерантністю як магістральною політикою, що реалізувалася острозькими політичними і релігійними діячами, насамперед

В.-К.К. кн. Острозьким, який вважався оборонцем православ'я. Ролі Острога і кн. Острозьких доби середньовіччя і початку нового часу надавали увагу і відзначали їх значення укр. історики XIX-XX ст. М.Максимович, М.Грушевський, К.Харлампович, І.Огієнко, Д. Дорошенко та ін.

Літ.: Возняк М.С. Історія української літератури: У 2-х книгах. - 2-ге вид., випр. - Львів, 1992. - Кн. 1. - С. 337-348; Грушевський. Історія України-Руси... - Т. 6. - С. 458, 479-499; Дорошенко Д. Нариси історії України. - Мюнхен, 1966. - Т. 1. - С. 144-229; Ковальський Н.П. Острог как политико-административный центр XVI в. // ФЧ 1981. - М., 1985. - С. 49-56; Огієнко І. Історія українського друкарства. - Львів, 1925; передр. - К., 1994. - С. 184-189, 192-194, 295-310; (Огієнко І.) Митр. Іларіон. Князь Костянтин Острозький і його культурна праця. Історична монографія. - Вінніпег, 1958. - С. 8-13, 42-48, 62-65, 72-74, 195-197; Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. - К., 1992 (передрук видання - К., 1918). - С. 24-25; Огієнко І. Українська церква. Нариси з історії української православної церкви: У 2-х томах. - К., 1993 (передрук з вид. Прага, 1942). - Т. 1, 2. - С. 135, 136-151.